

Boeren, burgers en buitenlui

Als er één gebied in Nederland is, waarop het thema van de Open Monumentendagen 2017 van toepassing is, dan is dat wel het Gooi: boeren, burgers en buitenlui hebben alle, zij het op verschillende momenten in de geschiedenis, hun stempel op onze mooie streek gedrukt. Het resultaat is een sterk verstedelijkt gebied, waar wonder boven wonder een belangrijk deel van de landschappelijke waarde in tact is gebleven. En hoewel de boer vandaag de dag vrijwel uit het Gooi is verdwenen, zijn het toch de boeren, de roemruchte erfgooiers, die dit mogelijk hebben gemaakt. Zij hebben eerst eeuwenlang hardnekkig hun moeizaam verworven gebruiksrechten verdedigd tegen ieder die daar inbreuk op wilde maken. Vervolgens hebben ze in de 19de eeuw hun poot stijf gehouden toen de overheid het collectieve gebruik van de grond wilde omzetten in particulier bezit. En ten slotte hebben ze precies op het goede moment hun bezit overgedragen aan het Goois Natuurreservaat.

Dat klinkt allemaal alsof er steeds sprake was van grote eensgezindheid. Maar in werkelijkheid maakten de erfgooiers bijna net zoveel ruzie met elkaar als met hun tegenstanders. Deze aflevering van *Bussums Historisch Tijdschrift* voert u langs de veelbewogen geschiedenis van onze streek, en dus ook van ons dorp. Daar hoort ook het verhaal bij hoe de boer uit Bussum (en het Gooi) verdween en hoe je die verdwijning heel mooi kunt volgen op de opeenvolgende kaarten en plattegronden van het Gooi en van Bussum. Vaak wordt beweerd dat de buitenlui, die na de aanleg van de spoorlijn naar het Gooi trokken, de boeren hebben verdrongen. In werkelijkheid is het natuurlijk ingewikkelder:

het verdwijnen van het boerenbedrijf als gevolg van agrarische en economische ontwikkelingen heeft juist ook ruimte geschapen voor de komst van die buitenlui. Die vervolgens ook hun bijdrage hebben geleverd aan het behoud van de open ruimte in het Gooi.

We vragen speciaal uw aandacht voor een fenomeen dat voor veel Bussumers een goed bewaard geheim lijkt te zijn: het seizoenskampeerterrein De Fransche Kamp, dat met recht een Open Monument kan worden genoemd. Niet eens zo heel diep verscholen in het bos langs de Fransekampweg ligt een camping met honderden staanplaatsen, die voornamelijk door Amsterdammers werden en worden bevolkt. Veel Bussumers zijn daar nog nooit geweest, sterker nog, velen zijn zich helemaal niet bewust van het bestaan van die camping. Toch is ook die camping een gevolg van de historische ontwikkelingen in onze omgeving. En laten we blij zijn dat het bij een Amsterdamse camping is gebleven! Niet lang voor de oprichting van die camping wilde Amsterdam immers midden op de Bussumer hei maar liefst een hele tuinstad voor 50.000 tot 100.000 inwoners bouwen.

Maar er is ook een minder idyllische kant aan deze aflevering. Robert Vreugdenhil roept een aantal moorden en verdwijningen uit de oorlogsjaren in herinnering. Een lugubere geschiedenis met een onbevredigend slot: de dader is nooit gepakt.

Dat en meer op de volgende bladzijden!

De redactie